

Inspectie van het Onderwijs
*Ministerie van Onderwijs, Cultuur en
Wetenschap*

KWALITEITSONDERZOEK MBO

SBK Opleidingen te Eindhoven

Operator (Operator A)

BRIN:	30XZ
Onderzoeksnummer:	284978
Onderzoek uitgevoerd:	9 december 2015 t/m 14 december 2015
Conceptrapport verzonden op:	20 januari 2016
Rapport vastgesteld te Utrecht op:	19 februari 2016

Inhoudsopgave

1 Inleiding.....	1
2 Conclusie en vervolgtoezicht.....	2
2.1 Conclusie.....	2
2.2 Vervolg.....	2
3 Resultaten van het onderzoek.....	3
Bijlage.....	7
Bijlage I Normering kwaliteitsgebieden.....	7

1 Inleiding

In dit rapport staan de uitkomsten van het kwaliteitsonderzoek, dat de Inspectie van het Onderwijs van 9 tot en met 14 december 2015 heeft uitgevoerd bij SBK Opleidingen. Dit onderzoek heeft betrekking op het middelbaar beroepsonderwijs. De inspectie baseert zich op het Toezichtkader bve 2012 en het Addendum 2015 (zie www.onderwijsinspectie.nl).

Aanleiding voor dit kwaliteitsonderzoek

SBK Opleidingen is een nieuwe instelling en is een doorstart na een faillissement. Met ingang van 3 september 2014 heeft SBK Opleidingen diploma-erkenning gekregen voor vijf opleidingen. Circa één jaar nadat een instelling gestart is met het uitvoeren van opleidingen voert de inspectie een kwaliteitsonderzoek uit. De volgende opleiding is onderzocht:

Gebied Opbrengsten	Gebied Onderwijsproces, Kwaliteitsborging en Wettelijke vereisten	Gebied Examinering en diplomering	Leerweg, niveau, locatie
Crebocode 90311	90311, Operator (Operator A)	90311, Operator (Operator A)	leerweg ovo (derde leerweg), niveau 2, locatie Zernikestraat 9, Eindhoven

Tijdens het kwaliteitsonderzoek hebben we informatie over de instelling en opleiding geanalyseerd. Op locatie zijn onderwijsactiviteiten geobserveerd, documenten onderzocht en gesprekken gevoerd. Er is gesproken met studenten, een docent, bpv-begeleiders, een examiner, de projectleider en de directie.

In dit rapport starten we met de conclusie van het kwaliteitsonderzoek en geven we aan wat het vervolg is (hoofdstuk 2). Vervolgens is het resultaat van het kwaliteitsonderzoek beschreven (hoofdstuk 3). De normering van de beoordeelde kwaliteitsgebieden is als bijlage opgenomen.

2 Conclusie en vervolgtoezicht

In dit hoofdstuk staat de conclusie van het kwaliteitsonderzoek en beschrijven we het vervolg. De toelichting op de beoordeling staat in hoofdstuk 3.

2.1 Conclusie

We concluderen dat bij Operator A het kwaliteitsgebied onderwijsproces voldoende is. Het kwaliteitsgebied examinering en diplomering is onvoldoende. Ook voldoet de instelling niet aan alle onderzochte de wettelijke vereisten.

Bij dit eerste kwaliteitsonderzoek bij SBK Opleidingen spreken we nog geen oordeel uit over de kwaliteitsborging.

Bij deze opleiding zullen we vervolgtoezicht uitvoeren, vanwege onvoldoende examenkwaliteit, en niet naleving van de wet op het gebied van beroepspraktijkvormingsovereenkomst (WEB, art. 7.2.8 lid 2). In onderstaande paragraaf is aangegeven wat het vervolgtoezicht inhoudt.

2.2 Vervolg

We voeren bij deze opleiding vervolgtoezicht uit, omdat we niet alle kwaliteitsgebieden als voldoende hebben beoordeeld. Het vervolgtoezicht richt zich op de geconstateerde tekortkomingen binnen de onvoldoende kwaliteitsgebieden. Het vervolgtoezicht zal gecombineerd worden met een onderzoek naar de Staat van de Instelling.

In onderstaand schema is het vervolgtoezicht te lezen.

Operator (Operator A), crebocode 90311		
Beoordeling	Toezichtvorm	Vervolgtoezicht
Kwaliteit examinering is onvoldoende.	Aangepast toezicht vanwege onvoldoende examenkwaliteit.	<ul style="list-style-type: none">• De inspectie meldt het oordeel aan de minister.• De instelling ontvangt een waarschuwing.• Na de in de waarschuwingsbrief opgenomen termijn volgt een onderzoek naar kwaliteitsverbetering.
Bij niet-naleven van wet- en regelgeving.	Aangepast toezicht vanwege niet naleving van artikel 7.2.8 lid 2 van de wet betreffende de praktijkovereenkomst.	<ul style="list-style-type: none">• Na drie maanden onderzoekt de inspectie het herstel.

3 Resultaten van het onderzoek

In dit hoofdstuk lichten wij het resultaat van het kwaliteitsonderzoek toe. We geven per gebied aan wat het oordeel is (goed, onvoldoende, voldoende, slecht) en verantwoorden ons hierover. Het oordeel per gebied is gebaseerd op de beoordeling van de onderliggende aspecten. Daarna verantwoorden ons over het oordeel per onderzocht gebied.

Het kwaliteitsonderzoek bij Operator (Operator A), 90311, niveau 2, derde leerweg, locatie Zernikestraat 9 te Eindhoven heeft geleid tot de volgende oordelen.

Kwaliteitsgebied	Goed	Voldoende	Onvoldoende	Slecht
1. Onderwijsproces		•		
2. Examinering en diplomering			•	
	Voldoet		Voldoet niet	
5. Naleving wettelijke vereisten				•

Kwaliteitsgebied	Voldoende	Onvoldoende
Aspect		
Gebied 1: Onderwijsproces		
<i>Programma</i>		
1.1 Samenhang	•	
1.2 Maatwerk	•	
<i>Leren in de onderwijsinstelling</i>		
1.3 Didactisch handelen*	•	
1.4 Leertijd	•	
1.5 Leeromgeving	•	
<i>Begeleiding</i>		
1.6 Intake & plaatsing	•	
1.7 Studieloopbaanbegeleiding*	•	
1.8 Zorg	•	
<i>Leren in de beroepspraktijk</i>		
1.9 Beroepspraktijkvorming*	•	
Gebied 2: Examinering en diplomering		
2.1 Exameninstrumentarium*	•	
2.2 Afname en beoordeling*	•	
2.3 Diplomering*		•
Gebied 5: Naleving wettelijke vereisten		
5.1 Naleving wettelijke vereisten		•

De aspecten met een * zijn kernaspecten, zie bijlage I voor normering per gebied.

Beschouwing

Algemeen

SBK Opleidingen heeft in september 2014 diploma-erkenning verkregen voor vijf crebo-opleidingen en heeft in januari 2015 het aantal erkenningen uitgebreid gekregen voor nog eens twee opleidingen. SBK Opleidingen is een doorstart na het faillissement van SBK Advies en Training en heeft de missie en visie en werkwijze van de voorloper voor een deel overgenomen toegespitst op het verzorgen van technisch onderwijs en trainingen.

De instelling wil een bijdrage leveren aan de kwaliteitsontwikkeling van bedrijven door de deskundigheid en professionaliteit van personeelsleden te versterken middels scholing.

In 2014 zijn geen opleidingen uitgevoerd maar is wel een groep studenten - die de opleiding Operator A volgde bij de voorganger - geëxamineerd en gediplomeerd; in september 2015 startte de eerste groep studenten met de opleiding Operator A. Deze opleiding wordt verzorgd op locatie bij een bedrijf voor een klein aantal studenten.

Omdat dit het eerste onderzoek is dat we uitvoerden bij SBK Opleidingen, hebben we ook onderzocht of er zich risico's voordoen in het onderwijs- en examineringsproces. We hebben geen risico gezien in het onderwijsproces; in het proces van examinering en diplomering doen zich grotere risico's voor omdat de examencommissie zich relevante wet- en regelgeving nog onvoldoende eigen heeft gemaakt.

Onderwijsproces

Het onderwijsproces beoordelen we als voldoende. Aan alle aspecten is voldaan.

Samenhang en maatwerk beoordelen we als voldoende. Het tweejarige onderwijsprogramma sluit voldoende aan op het kwalificatiedossier. Het kent een heldere opbouw en bevat een mix van theoretische en praktische onderdelen die voldoende op elkaar aansluiten. Verbetering is nog mogelijk door het aanbod voor de talen en rekenen meer in de tijd te spreiden. Het programma houdt ook voldoende rekening met verschillen tussen studenten. Voor de talen en rekenen is namelijk maatwerk nodig gezien het niveauverschil tussen de studenten en dat wordt ook aangeboden.

Het didactisch handelen, de leertijd en leeromgeving beoordelen we als voldoende omdat de lessen zorgvuldig worden verzorgd en plaatsvinden in een ontspannen en prettig leerklimaat. Sterk punt van het leren is de relatie die steeds gelegd wordt tussen de theorie en de praktijk. De lessen zijn gestructureerd en voor studenten zijn doel, nut en samenhang duidelijk. In de lessen is interactie en begeleiding van het leerproces en feedback op leerresultaten zichtbaar. Het effect van de lessen kan nog vergroot worden door het gebruik van activerende lesvormen waardoor het leerrendement bij studenten kan toenemen.

De studieloopbaanbegeleiding, intake en plaatsing en zorg beoordelen we als voldoende omdat er voldoende zicht is op de startsituatie en de leervorderingen van studenten. Alle begeleiders en studenten hebben inzage in een volgsysteem waardoor bij onvoldoende voortgang actie kan worden ondernomen. De intake en plaatsing is bondig vormgegeven. Tijdens het intakegesprek wordt naar de intrinsieke motivatie, vooropleiding en specifieke zorgbehoeftes gevraagd. Ook is een toelichting op het onderwijsprogramma en de examinering gegeven. Door de intake is alle relevante informatie, bij aanvang van de opleiding, bekend bij SBK Opleidingen en de studenten waardoor de kans op tussentijdse uitval verkleind wordt.

De beroepspraktijkvorming (bpv) beoordelen we als voldoende omdat studenten en praktijkopleiders (van het bedrijf) en bpv-begeleider (van SBK Opleidingen) zijn geïnformeerd over het doel en de inhoud van het praktijkdeel. De begeleiding verloopt zoals beoogd. Studenten krijgen ondersteuning bij en feedback op de praktijk- en bpv-opdrachten en de vorderingen worden bijgehouden in het volgsysteem. De begeleiders hebben daarnaast regelmatig overleg met de hoofddocent en de projectleider van SBK Opleidingen waarin bijzonderheden worden besproken. Dit leidt ertoe dat studenten zich goed begeleid weten.

Examinering en diplomering

De examinering en diplomering beoordelen we als onvoldoende, omdat de diplomering onvoldoende deugdelijk en geborgd is.

Het exameninstrumentarium voldoet, omdat het aansluit op de uitstroomeisen en voldoet aan de toetstechnische eisen. Wel kan het instrumentarium nog aangevuld worden met instructies om onderscheid tussen de beoordeling 'voldoende' en 'goed' te maken.

SBK Opleidingen heeft blijk gegeven van een gedetailleerde aanpak bij het opstellen en vaststellen van het exameninstrumentarium, bestaande uit een proeve met verschillende simulatieopdrachten en een criteriumgericht interview. Er is gewerkt met een examenplan hetgeen geleid heeft tot een volledige dekking van de werkprocessen en de beroepsgerichte talen (Nederlands en Engels) conform het vigerende kwalificatiedossier. Ook zijn het exameninstrumentarium en de studiegidz zeer transparant wat ertoe leidt dat studenten goed op de hoogte zijn van het onderwijsprogramma en wat en hoe wordt geëxamineerd. Bij een deel van de beoordelingscriteria zijn ook gedragsaspecten benoemd, hetgeen de examinerator ondersteunt bij de beoordeling.

Het exameninstrumentarium voor Nederlands dat SBK Opleidingen heeft ingekocht bij ICE voldoet aan de uitstroom- en technische eisen. Het is echter niet gebruikt bij de examinering omdat de examencommissie aan alle kandidaten individueel een vrijstelling heeft verleend.

De examenprocessen van afname en beoordeling zijn voldoende deugdelijk verlopen, hoewel op een aantal punten afgeweken is van het proces zoals in het instrumentarium beschreven. De examinering heeft namelijk plaatsgevonden in de praktijk. Voorafgaand aan elk examen is bepaald hoe alle werkprocessen in de praktijk konden worden beoordeeld en dit steeds is afgestemd met de inhoudsdeskundige. Door deze werkwijze kunnen we vaststellen dat de examinering gelijkwaardig is geweest.

De diplomering voldoet niet, omdat deze onvoldoende deugdelijk en geborgd is. Hiervoor zien we drie oorzaken.

Ten eerste heeft de examencommissie bij de besluitvorming niet opgemerkt dat bij de beoordeling niet is voorzien in de mogelijkheid om het oordeel 'goed' toe te kennen bij de vaststelling van de resultaten. Daarnaast is het model voor de resultatenlijst niet gehanteerd.

Ten tweede heeft de examencommissie onvoldoende zicht op de kwaliteit van de examinering waardoor zij zichzelf onvoldoende in de gelegenheid stelt om bij te sturen of verbetermaatregelen te treffen. Met name doordat zij onvoldoende kennis heeft van hoe de examinering in de praktijk verloopt, kan de toepasbaarheid van het exameninstrumentarium ook niet goed bepaald worden. De examendossiers geven de leden van de examencommissie weinig informatie over het verloop en de beoordeling en er is ook niet voorzien in een andere informatiebron.

Ten derde heeft de examencommissie op onterechte gronden vrijstellingen verleend voor Nederlands, omdat de bepalingen daarvoor zoals vermeld in het Examen- en kwalificatiebesluit voor de examencommissie niet leidend zijn geweest.

Kwaliteitsborging

Omdat dit onderzoek een start kwaliteitsonderzoek is geven wij geen oordeel over de kwaliteitsborging maar beschrijven wij onze bevindingen. Deze hebben zowel betrekking op opleidings- als instellingsniveau.

Voor de sturing beschikt SBK Opleidingen over een handboek waarin verschillende processen staan beschreven en instrumenten en werkwijzes zijn genoemd die nodig zijn om de kwaliteitsborging vorm te geven.

Er moet echter nog veel nader ontwikkeld worden, zoals normcijfers en de relatie met de monitoringsinformatie en de processen, om te komen tot een betrouwbare beoordeling op termijn.

SBK Opleidingen heeft in aanloop daarop haar visie uitgewerkt. SBK Opleidingen wil zich specifiek richten op een aantal segmenten in de technische sector en ziet kwaliteit als een onderscheidend aspect. Mede vanwege die visie is het van belang om uit te werken hoe kwaliteit kan worden gedefinieerd en uit welke resultaten deze moet blijken.

SBK Opleidingen beschikt, mede met de ondersteuning vanuit de Caldergroep, over voldoende deskundigheid. Ook hebben de directie en projectleiding zichzelf qua onderwijskwaliteit op passende momenten en voldoende intensief geïmplementeerd in de processen om bij te sturen maar voor de examencommissie geldt dit nog niet.

Monitoring van processen vindt plaats aan de hand van de procesbeschrijvingen in het handboek. Die is voor een beperkt deel reeds uitgevoerd. Zo heeft een dossiercheck na afloop van de intakeprocedure plaatsgevonden. Daarbij is echter niet geconstateerd dat de intakegespreksverslagen ontbreken, wat leidt tot onze conclusie dat een check strikter uitgevoerd kan worden. Naast regelmatige tevredenheidsmetingen onder studenten vindt er ook regelmatige monitoring plaats met opdrachtgever, waarbij voortgang en tevredenheid wordt besproken.

Er heeft nog geen evaluatie plaatsgevonden. Dit was ook nog niet gepland omdat de opleiding pas in september 2015 is gestart. We merken op dat de procesbeschrijvingen bij een evaluatie niet zonder meer gebruikt kunnen worden omdat de normcijfers en kwaliteitsdefinities grotendeels ontbreken.

Er is nog niet voldoende verankering van de onderwijskwaliteit zichtbaar in de instelling maar een enkele aanzet hiertoe wordt gemaakt. Zo is het exameninstrumentarium tegen het licht gehouden om te bezien of deze voor de huidige groep studenten ingezet kan worden. De criteria waaraan het instrumentarium moet voldoen, is niet vastgelegd.

SBK Opleidingen heeft geformuleerd op welke de wijze ze het beroepenveld en belanghebbenden wil betrekken bij haar werkzaamheden en heeft hieraan ook uitvoering gegeven. Dit heeft erin geresulteerd dat het exameninstrumentarium eerst is beoordeeld door de beroepenveldcommissie alvorens het is gebruikt. De instelling legt ook openbaar verantwoording af over haar activiteiten. Daarin is transparant weergegeven welke activiteiten zijn uitgevoerd en gepland.

Wettelijke vereisten

De opleiding voldoet niet aan de onderzochte wettelijke eisen, omdat is vastgesteld dat de bepaling op het gebied van de praktijkovereenkomst niet is nageleefd. Op de praktijkovereenkomst is namelijk niet vermeld wat de omvang van de beroepspraktijkvorming is.

Aan andere wettelijke vereisten is wel voldaan. De onderwijsovereenkomst voldoet, aan de bepalingen omtrent de inrichting van het onderwijs is voldaan en de opleiding is gericht op het behalen van de kwalificatie.

Bijlage

Bijlage I Normering kwaliteitsgebieden

De normering per gebied is per januari 2015 aangepast (zie het Toezichtkader bve 2012 en het Addendum 2015). De normering heeft betrekking op de toezichtperiode 2015-2016.

De normen

Op basis van het onderzoek spreekt de inspectie oordelen uit waarvoor zij gebruikmaakt van een normering. Deze bestaat uit twee stappen:

1. Een normering per aspect: per aspect wordt een beschrijving gegeven. Indicatoren en portretten zijn daarvoor indicierend en richtinggevend.
2. Een normering per kwaliteitsgebied.

Voor de normering van het gebied **Onderwijsproces** zijn drie kernaspecten benoemd. De kernaspecten zijn: aspect 1.3 Didactisch handelen, aspect 1.7 Studieloopbaanbegeleiding en aspect 1.9 Beroepspraktijkvorming.

Normering Onderwijsproces

Goed	<ul style="list-style-type: none">• Aan acht van de negen aspecten is voldaan.• Aan alle kernaspecten is voldaan.• De elementen in het portret worden op een uitstekende wijze uitgevoerd.
Voldoende	<ul style="list-style-type: none">• Aan zeven van de negen aspecten is voldaan.• Aan alle kernaspecten is voldaan.• Er wordt voor het grootste deel aan de omschrijving van de portretten van deze indicatoren voldaan, waaronder de essentiële onderdelen.
Onvoldoende	<ul style="list-style-type: none">• Aan één of meer kernaspecten is niet voldaan.• Aan drie tot acht van de aspecten is niet voldaan.

Bij het gebied **Examinering en diplomering** zijn alle aspecten als kernaspect benoemd.

Normering Examinering en diplomering

Goed	<ul style="list-style-type: none">• Aan alle drie de aspecten is voldaan.• De elementen in het portret worden op een uitstekende wijze uitgevoerd.
Voldoende	<ul style="list-style-type: none">• Aan alle drie de aspecten is voldaan.• Er wordt voor het grootste deel aan de omschrijving van de portretten voldaan, waaronder de essentiële onderdelen.
Onvoldoende	<ul style="list-style-type: none">• Aan één of twee aspecten is niet voldaan.
Slecht	<ul style="list-style-type: none">• Aan geen van de drie aspecten is voldaan.

Normering **Naleving wettelijke vereisten**: de instelling of opleiding voldoet niet aan de wettelijke bepalingen indien de inspectie vaststelt dat een van deze bepalingen niet wordt nageleefd. Bij sommige bepalingen vloeit de norm direct uit de wet voort. Voor enkele bepalingen zijn nadere operationaliseringen opgesteld (bijvoorbeeld onderwijstijd).